

ZAKON

O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA O IZMENAMA I DOPUNAMA SPORAZUMA O SLOBODNOJ TRGOVINI IZMEĐU DRŽAVA EFTA I REPUBLIKE SRBIJE

Član 1.

Potvrđuje se Protokol o izmenama i dopunama Sporazuma o slobodnoj trgovini između država EFTA i Republike Srbije, sačinjen u Beogradu, 20. maja 2015. godine u originalu na engleskom jeziku.

Član 2.

Tekst Protokola o izmenama i dopunama Sporazuma o slobodnoj trgovini između država EFTA i Republike Srbije u originalu na engleskom jeziku i u prevodu na srpski jezik glasi:

**PROTOCOL AMENDING THE FREE TRADE AGREEMENT BETWEEN
THE EFTA STATES AND THE REPUBLIC OF SERBIA**

Iceland, the Principality of Liechtenstein, the Kingdom of Norway, the Swiss Confederation (hereinafter referred to as “the EFTA States”), on the one part,
and the Republic of Serbia (hereinafter referred to as “Serbia”), on the other,
hereinafter each individual State referred to as a “Party” or collectively referred to as the “Parties”:

Having regard to the Free Trade Agreement between the EFTA States and the Republic of Serbia, signed in Geneva on 17 December 2009, hereinafter referred to as “the Agreement”,

Having regard to their commitment to pursue the objective of sustainable development and recognizing the importance of coherence and mutual supportiveness of trade, environment and labour policies in this respect,

Having regard to discussions at the first meeting of the EFTA-Serbia Joint Committee held in Geneva on 25 October 2012, as well as subsequent exchanges, on the addition of a chapter on trade and sustainable development to the Agreement,

Having regard to Article 40 of the Agreement,

AGREE TO THE FOLLOWING AMENDMENTS TO THE AGREEMENT:

Article 1

The following text shall replace the PREAMBLE of the Agreement in its entirety:

“PREAMBLE

Iceland, the Principality of Liechtenstein, the Kingdom of Norway, the Swiss Confederation (hereinafter referred to as “the EFTA States”), on the one part,
and the Republic of Serbia (hereinafter referred to as “Serbia”), on the other,
hereinafter each individual State referred to as a “Party” or collectively referred to as the “Parties”:

RECOGNISING the common wish to strengthen the links between the EFTA States on the one part and Serbia on the other by establishing close and lasting relations;

RECALLING their intention to participate actively in the process of Euro-Mediterranean economic integration and expressing their preparedness to co-operate in seeking ways and means to strengthen this process;

REAFFIRMING their commitment to democracy, human rights and fundamental freedoms, and to the political and economic freedoms, in accordance with their obligations under international law, including the United Nations Charter and the Universal Declaration of Human Rights;

REAFFIRMING their commitment to pursue the objective of sustainable development and recognizing the importance of coherence and mutual supportiveness of trade, environment and labour policies in this respect;

REAFFIRMING their rights and obligations under multilateral environmental agreements to which they are a party and the respect for the fundamental rights of workers, including the principles set out in the relevant International Labour Organization (ILO) Conventions to which they are a party;

AIMING to create new employment opportunities and improve health and living standards, along with high levels of protection of health and safety and of the environment in their respective territories;

DESIRING to create favourable conditions for the development and diversification of trade between them and for the promotion of commercial and economic co-operation in areas of common interest on the basis of equality, mutual benefit, non-discrimination and international law;

DETERMINED to promote and further strengthen the multilateral trading system, building on their respective rights and obligations under the Marrakesh Agreement establishing the World Trade Organization (hereinafter referred to as “the WTO”) and the other agreements negotiated there under, thereby contributing to the harmonious development and expansion of world trade;

CONSIDERING that no provision of this Agreement may be interpreted as exempting the Parties from their obligations under other international agreements, especially the Marrakesh Agreement establishing the WTO and the other agreements negotiated thereunder;

DETERMINED to implement this Agreement with the objectives to preserve and protect the environment through environmentally sound management and to ensure the optimal use of the world’s resources in accordance with the objective of sustainable development;

AFFIRMING their commitment to the rule of law, to prevent and combat corruption in international trade and investment and to promote the principles of transparency and good governance;

ACKNOWLEDGING the significance of responsible corporate conduct and its contribution to sustainable economic development and affirming their support to efforts for the promotion of relevant international standards;

DECLARING their readiness to examine the possibility of developing and deepening their economic relations in order to extend them to fields not covered by this Agreement;

CONVINCED that this Agreement will enhance the competitiveness of their firms in global markets and create conditions encouraging economic, trade and investment relations between them;

ACKNOWLEDGING the importance of good corporate governance and corporate social responsibility for sustainable development, and affirming their aim to encourage enterprises to observe, internationally recognized guidelines and principles in this respect, such as the OECD Guidelines for Multinational Enterprises, the OECD Principles of Corporate Governance and the UN Global Compact;

HAVE DECIDED, in pursuit of the above, to conclude the following Agreement (hereinafter referred to as “this Agreement”).”.

Article 2

Paragraph 1 of Article 1 “Objectives” of the Agreement shall be replaced in its entirety by the following new wording:

“1. The EFTA States and Serbia shall establish a free trade area by means of this Agreement and the complementary agreements on trade in agricultural products, concurrently concluded between each individual EFTA State and Serbia, with a view to spurring prosperity and sustainable development in their territories.”

Subparagraph 2 (e) of Article 1 “Objectives” of the Agreement shall be replaced by subparagraph 2 (f) of the same Article with the following wording:

“(f) to contribute in this way to the harmonious development and expansion of world trade.”

Subparagraph (e), shall be added to paragraph 2 of Article 1 “Objectives” of the Agreement, with the following wording:

“(e) to develop international trade in such a way as to contribute to the objective of sustainable development and to ensure that this objective is integrated and reflected in the Parties’ trade relationship; and”.

Article 3

After Article 31, a new CHAPTER 6 with the title “Trade and Sustainable Development” containing Articles 32 - 41 shall be added to the Agreement, with the following text:

“CHAPTER 6

TRADE AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT

ARTICLE 32

Context and Objectives

1. The Parties recall the Stockholm Declaration on the Human Environment of 1972, the Rio Declaration on Environment and Development of 1992, Agenda 21 on Environment and Development of 1992, the Johannesburg Plan of Implementation on Sustainable Development of 2002, the Rio+20 Outcome Document “*The Future We Want*” of 2012, the ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work and its Follow-up of 1998, the Ministerial Declaration of the UN Economic and Social Council on Full Employment and Decent Work of 2006 and the ILO Declaration on Social Justice for a Fair Globalization of 2008.

2. The Parties recognize that economic development, social development and environmental protection are interdependent and mutually supportive components of sustainable development. They underline the benefit of cooperation on trade-related labour and environmental issues as part of a global approach to trade and sustainable development.

3. The Parties reaffirm their commitment to promote the development of international trade in such a way as to contribute to the objective of sustainable development and to ensure that this objective is integrated and reflected in the Parties’ trade relationship.

ARTICLE 33

Scope

Except as otherwise provided in this Chapter, this Chapter applies to measures adopted or maintained by the Parties affecting trade-related and investment-related aspects of labour¹ and environmental issues.

---

¹ When labour is referred to in this Chapter, it includes the issues relevant to the Decent Work Agenda as agreed on in the ILO.

ARTICLE 34

Right to Regulate and Levels of Protection

1. Recognizing the right of each Party, subject to the provisions of this Agreement, to establish its own level of environmental and labour protection, and to adopt or modify accordingly its relevant laws and policies, each Party shall seek to ensure that its laws, policies and practices provide for and encourage high levels of environmental and labour protection, consistent with standards, principles and agreements referred to in Articles 36 and 37 and shall strive to further improve the level of protection provided for in those laws and policies.
2. The Parties recognize the importance, when preparing and implementing measures related to the environment and labour conditions that affect trade and investment between them, of taking account of scientific, technical and other information, and relevant international standards, guidelines and recommendations.

ARTICLE 35

Upholding Levels of Protection in the Application and Enforcement of Laws, Regulations or Standards

1. A Party shall not fail to effectively enforce its environmental and labour laws, regulations or standards in a manner affecting trade or investment between the Parties.
2. Subject to Article 34, a Party shall not:
  - (a) weaken or reduce the level of environmental or labour protection provided by its laws, regulations or standards with the sole intention to encourage investment from another Party or to seek or to enhance a competitive trade advantage of producers or service providers operating in its territory; or
  - (b) waive or otherwise derogate from, or offer to waive or otherwise derogate from, such laws, regulations or standards in order to encourage investment from another Party or to seek or to enhance a competitive trade advantage of producers or service providers operating in its territory.

ARTICLE 36

International Labour Standards and Agreements

1. The Parties recall the obligations deriving from membership of the ILO and the *ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work and its Follow-up* adopted by the International Labour Conference at its 86th Session in 1998, to respect, promote and realize the principles concerning the fundamental rights, namely:
  - (a) the freedom of association and the effective recognition of the right to collective bargaining;
  - (b) the elimination of all forms of forced or compulsory labour;
  - (c) the effective abolition of child labour; and
  - (d) the elimination of discrimination in respect of employment and occupation.
2. The Parties reaffirm their commitment, under the *Ministerial Declaration of the UN Economic and Social Council on Full Employment and Decent Work* of 2006, to recognizing full and productive employment and decent work for all as a key element of sustainable development for all countries and as a priority objective of international

cooperation and to promoting the development of international trade in a way that is conducive to full and productive employment and decent work for all.

3. The Parties recall the obligations deriving from membership of the ILO to effectively implementing the ILO Conventions which they have ratified and to make continued and sustained efforts towards ratifying the fundamental ILO Conventions as well as the other Conventions that are classified as “up-to-date” by the ILO.

4. The violation of fundamental principles and rights at work shall not be invoked or otherwise used as a legitimate comparative advantage. Labor standards shall not be used for protectionist trade purposes.

ARTICLE 37

Multilateral Environmental Agreements and Environmental Principles

1. The Parties recall their obligations deriving from multilateral environmental agreements to which they are a party, reaffirm their commitment to the effective implementation in their laws, regulations, standards and practices of these agreements, as well as their adherence to environmental principles reflected in the international instruments referred to in Article 32.

2. The Parties also recall their obligation to effectively enforce their domestic environmental laws, regulations and standards.

ARTICLE 38

Promotion of Trade and Investment Favouring Sustainable Development

1. The Parties shall strive to facilitate and promote foreign investment, as well as trade in and dissemination of goods and services beneficial to the environment, including through addressing related non-tariff barriers. This may further include the fostering of sound environmental technology, research, development and innovation in

support of green economy, sustainable renewable energy, energy efficient and eco-labelled goods and services.

2. The Parties shall strive to facilitate and promote foreign investment, trade in and dissemination of goods and services that contribute to sustainable development, including goods and services that are the subject of schemes such as fair and ethical trade.

3. To this end, the Parties agree to exchange views and may consider, jointly or bilaterally, cooperation in this area.

4. The Parties shall encourage cooperation between enterprises in relation to goods, services and technologies that contribute to sustainable development and are beneficial to the environment.

ARTICLE 39

Cooperation in International Fora

The Parties shall strive to strengthen their cooperation on trade and investment related labor and environmental issues of mutual interest in relevant bilateral, regional and multilateral fora in which they participate.

ARTICLE 40

Implementation and Consultations

1. The Parties shall designate the administrative entities which shall serve as contact point(s) for the purpose of implementing this Chapter.
2. A Party may through the contact point(s) referred to in paragraph 1 request expert consultations or consultations within the Joint Committee regarding any matter arising under this Chapter. The Parties shall make every attempt to arrive at a mutually satisfactory resolution of the matter. Where relevant, subject to the agreement of the Parties, they can seek advice of the relevant international organizations or bodies.
3. If a Party considers that a measure of another Party does not comply with the obligations under this Chapter, it may have recourse to consultations according to Article 43.

ARTICLE 41

Review

The Parties shall periodically review in the Joint Committee progress achieved in pursuing the objectives set out in this Chapter, and consider relevant international developments to identify areas where further action could promote these objectives.”

The numbers of all existing chapters and articles following the new CHAPTER 6 shall be renumbered accordingly.

Article 4

The reference to “Article 34” in paragraph 3 of Article 33 “Consultations” of the Agreement shall be replaced by “Article 44”.

Article 5

The reference to “Article 36” in subparagraph (b) of Annex VII “Regarding Transitional Rules covering certain Articles of the Free Trade Agreement between the EFTA States and the Republic of Serbia” shall be replaced by “Article 46”.

Article 6

The reference to “Chapter 7” in Article 7 of the Bilateral Agreements on Agriculture between Iceland and Serbia, the Kingdom of Norway and Serbia, and the Swiss Confederation and Serbia shall be replaced by “Chapter 8”.

Article 7

The above amendments shall enter into force on the first day of the third month following the deposit of the last instrument of ratification, acceptance or approval with the Depositary, who shall notify all the other Parties.

Article 8

The Secretary-General of the European Free Trade Association shall deposit the text of this Protocol with the Depositary.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized thereto, have signed this Protocol to amend the Agreement.

Done at Belgrade, this 20th day of May 2015, in one original in English, which shall be deposited with the Depositary, who shall transmit certified copies to all the Parties.

For Iceland

.....

For the Republic of Serbia

.....

For the Principality of Liechtenstein

.....

For the Kingdom of Norway

.....

For the Swiss Confederation

.....

**PROTOKOL O IZMENAMA I DOPUNAMA
SPORAZUMA O SLOBODNOJ TRGOVINI
IZMEĐU DRŽAVA EFTA I
REPUBLIKE SRBIJE**

Island, Kneževina Lihtenštajn, Kraljevina Norveška, Švajcarska Konfederacija (u daljem tekstu: države EFTA), s jedne strane,

i Republika Srbija (u daljem tekstu: Republika Srbija), s druge strane,

u daljem tekstu svaka pojedina država naziva se: Strana, ili zajedno: Strane,

Imajući u vidu Sporazum o slobodnoj trgovini između država EFTA i Republike Srbije, potpisan u Ženevi 17. decembra 2009. godine (u daljem tekstu: Sporazum),

Imajući u vidu njihovo opredeljenje za održivi razvoj i prepoznajući značaj povezanosti i uzajamne podrške trgovine, životne sredine i politika rada u tom pogledu,

Imajući u vidu diskusije na prvom sastanku Mešovitog komiteta EFTA-Srbija održanom u Ženevi 25. oktobra 2012. godine, kao i kasnije razmene, u vezi sa dodavanjem Glave o trgovini i održivom razvoju Sporazumu,

Na osnovu člana 40. Sporazuma,

SAGLASNE SU SA SLEDEĆIM IZMENAMA I DOPUNAMA SPORAZUMA:

Član 1.

Preambula u Sporazumu menja se i glasi:

„PREAMBULA

Island, Kneževina Lihtenštajn, Kraljevina Norveška, Švajcarska Konfederacija (u daljem tekstu: države EFTA), s jedne strane,

i Republika Srbija (u daljem tekstu: Republika Srbija), s druge strane,

u daljem tekstu svaka pojedina država naziva se: Strana, ili zajedno: Strane,

PREPOZNAJUĆI zajedničku želju za jačanjem veza između država EFTA, s jedne strane, i, Republike Srbije s druge strane, uspostavljanjem bliskih i trajnih odnosa;

PODSEĆAJUĆI na svoju nameru da aktivno učestvuju u procesu evro-mediteranske ekonomske integracije i izražavajući svoju spremnost da sarađuju u traženju načina i sredstava da se ovaj proces ojača;

PONOVO POTVRĐUJUĆI svoju privrženost demokratiji, ljudskim pravima i osnovnim slobodama, i političkim i ekonomskim slobodama, u skladu sa svojim obavezama prema međunarodnom pravu, uključujući Povelju Ujedinjenih nacija i Univerzalnu deklaraciju o ljudskim pravima;

PONOVO POTVRĐUJUĆI svoje opredeljenje da streme cilju održivog razvoja i prepoznavanja značaja povezanosti i uzajamne podrške trgovine, životne sredine i radnih politika u tom pogledu;

PONOVO POTVRĐUJUĆI svoja prava i obaveze iz multilateralnih sporazuma o zaštiti životne sredine čije su potpisnice i poštovanje osnovnih prava radnika, uključujući i principe u relevantnim konvencijama Međunarodne organizacije rada (MOR) čije su potpisnice;

U CILJU stvaranja novih mogućnosti za zapošljavanje i poboljšanje zdravstvenih i životnih standarda, zajedno sa visokim nivoom zaštite zdravlja i bezbednosti i zaštite životne sredine na svojim teritorijama;

U ŽELJI da stvore povoljne uslove za razvoj i diversifikaciju trgovine među njima i za promociju komercijalne i ekonomske saradnje u oblastima od zajedničkog interesa na osnovu ravnopravnosti, uzajamne koristi, nediskriminacije i međunarodnog prava;

ODLUČNE da promovišu i dalje jačaju multilateralni trgovinski sistem, gradeći na svojim pravima i obavezama prema Sporazumu iz Marakeša o osnivanju Svetske trgovinske organizacije (u daljem tekstu: STO) i drugim sporazumima dogovorenim u okviru njega, čime se doprinosi skladnom razvoju i ekspanziji svetske trgovine;

BUDUĆI da se nijedna odredba ovog Sporazuma ne može tumačiti tako da oslobađa Strane od njihovih obaveza prema drugim međunarodnim sporazumima, posebno prema Sporazumu iz Marakeša o osnivanju STO i drugim sporazumima dogovorenim u okviru njega;

ODLUČNI da primene ovaj Sporazum sa ciljevima očuvanja i zaštite životne sredine kroz ekološki zdravo upravljanje i da osiguraju optimalnu upotrebu svetskih resursa u skladu sa ciljem održivog razvoja;

POTVRĐUJUĆI svoju posvećenost vladavini prava, da spreče i bore se protiv korupcije u međunarodnoj trgovini i investicijama i da promovišu principe transparentnosti i dobrog upravljanja;

POTVRĐUJUĆI značaj odgovornog korporativnog ponašanja i njegov doprinos održivom ekonomskom razvoju i afirmišući svoju podršku naporima za promovisanje relevantnih međunarodnih standarda;

ISKAZUJUĆI svoju spremnost da razmotre mogućnost razvijanja i produblivanja međusobnih ekonomskih odnosa kako bi ih proširili na oblasti koje nisu obuhvaćene ovim Sporazumom;

UVERENE da će ovaj sporazum unaprediti konkurentnost njihovih firmi na globalnim tržištima i stvoriti uslove podsticanja privrednih, trgovinskih i investicionih odnosa među njima;

POTVRĐUJUĆI važnost dobrog korporativnog upravljanja i korporativne društvene odgovornosti za održivi razvoj, potvrđujući svoj cilj da podstakne preduzeća da poštuju, međunarodno priznate smernice i principe u tom smislu, kao što su Smernice OECD za multinacionalna preduzeća, Principi OECD o korporativnom upravljanju i Globalni dogovor UN;

ODLUČILE SU, u težnji za gore navedenim, da zaključe sledeći Sporazum (u daljem tekstu: Sporazum):”.

Član 2.

U članu 1. Sporazuma, „Ciljevi”, stav 1 menja se i glasi:

„1. Države EFTA i Republika Srbija će uspostaviti zonu slobodne trgovine putem ovog Sporazuma i komplementarnih ugovora o trgovini poljoprivrednim proizvodima, istovremeno zaključenih između svake pojedinačne države EFTA i Republike Srbije, u cilju podsticanja prosperiteta i održivog razvoja na njihovim teritorijama. ”

U članu 1. Sporazuma, „Ciljevi”, u stavu 2, tačka (d) zamenjuje se tačkom (đ), koja glasi:

„(đ) da na ovaj način doprinese skladnom razvoju i ekspanziji svetske trgovine.”

U članu 1. Sporazuma, „Ciljevi”, u stavu 2, dodaje se tačka (d), koja glasi:

„(d) da razvije međunarodnu trgovinu na takav način da doprinese cilju održivog razvoja i da osigura da se ovaj cilj integriše i odražava u trgovinskim odnosima ugovornih strana; i”.

Član 3.

Posle člana 31, dodaje se nova Glava 6 Trgovina i održivi razvoj, sa čl.32-41, koji glase:

„GLAVA 6

TRGOVINA I ODRŽIVI RAZVOJ

Član 32.

Kontekst i ciljevi

1. Strane se pozivaju na Stokholmsku Deklaraciju o čovekovoј sredini iz 1972. godine, Deklaraciju o životnoj sredini i razvoju iz Rija de Žaneira iz 1992. godine, Agendu 21 o životnoj sredini i razvoju iz 1992. godine, Johanesburški plan implementacije o održivom razvoju iz 2002. godine, Dokument Rio +20 „Budućnost kakvu želimo” iz 2012. godine, Deklaraciju MOR o osnovnim principima i pravima na radu i njen Prateći dokument iz 1998. godine, Ministarsku deklaraciju Ekonomskog i socijalnog saveta UN o punoj zaposlenosti i dostojanstvenom radu iz 2006. godine i Deklaraciju MOR o socijalnoj pravdi za fer globalizaciju iz 2008. godine.
2. Strane priznaju da su ekonomski razvoj, društveni razvoj i zaštita životne sredine međusobno zavisne i uzajamno podržane komponente održivog razvoja. One naglašavaju korist od saradnje na pitanjima rada povezanog s trgovinom i zaštitom životne sredine kao deo globalnog pristupa trgovini i održivom razvoju.
3. Strane potvrđuju svoju posvećenost promovisanju razvoja međunarodne trgovine na način koji doprinosi cilju održivog razvoja i osiguranju da ovaj cilj bude integrisan i odražen u trgovinskim odnosima Strana.

Član 33.

Obuhvat

Osim ukoliko nije drugačije predviđeno u ovoj Glavi, ova Glava se odnosi na mere koje su Strane usvojile ili ih zadržavaju, a koje utiču na aspekte pitanja rada² i zaštite životne sredine koji su povezani sa trgovinom i investicijama.

Član 34.

Pravo na uređenje i nivo zaštite

1. Uvažavajući pravo svake od Strana, u skladu sa odredbama ovog Sporazuma, da uspostavi sopstveni nivo zaštite životne sredine i rada, kao i da s tim u skladu usvoji ili prilagodi svoje relevantne zakone i politike, svaka od Strana će nastojati da obezbedi da njeni zakoni, politike i prakse obezbeđuju i podstiču visok nivo zaštite životne sredine i rada, u skladu sa standardima, principima i sporazuma iz članova

² Када се у овој Глави позива на рад, то обухвата питања која су релевантна за Агенду о достојанственом раду МОР.

36. i 37. i nastojeće da dodatno poboljša nivo zaštite obezbeđen tim zakonima i politikama.

2. Strane potvrđuju važnost, prilikom pripreme i sprovođenja mera koje se odnose na uslove životne sredine i rada koji utiču na trgovinu i investicije između njih, uzimanja u obzir naučnih, tehničkih i drugih informacija, i relevantnih međunarodnih standarda, smernica i preporuka.

Član 35.

Pridržavanje nivoa zaštite u primeni i sprovođenju zakona, propisa i standarda

1. Strana neće propustiti da efikasno sprovodi svoje zakone, propise ili standarde o životnoj sredini i radu, na način koji utiče na trgovinu ili investicije između Strana.

2. Shodno članu 34. Strana ne sme da:

- (a) oslabi ili smanji nivo zaštite životne i radne sredine koji obezbeđuju njeni zakoni, propisi ili standardi sa jedinom namerom da podstakne investicije druge Strane, ili da traži ili da poboljša konkurentsku trgovinsku prednost proizvođača ili pružalaca usluga koji rade na njenoj teritoriji; ili
- (b) da se odrekne ili na drugi način odstupa od, ili da ponudi da se odrekne ili na drugi način odstupa od ovih zakona, propisa ili standarda, kako bi podstakla investicije druge Strane ili da traži ili da poboljša konkurentsku trgovinsku prednost proizvođača ili pružalaca usluga koji rade na njenoj teritoriji.

Član 36.

Međunarodni standardi rada i ugovori

1. Strane se pozivaju na obaveze koje proizilaze iz članstva u MOR i *Deklaraciju MOR o osnovnim principima i pravima na radu i njen Prateći dokument* koje je usvojila Međunarodna konferencija rada na svom 86. zasedanju 1998. godine, da poštuju, promovišu i ostvaruju principe koji se odnose na osnovna prava, a to su:

- (a) sloboda udruživanja i delotvorno priznavanje prava na kolektivno pregovaranje;
- (b) ukidanje svih oblika prisilnog ili obaveznog rada;
- (v) efektivno ukidanje dečijeg rada; i
- (g) eliminisanje diskriminacije u pogledu zapošljavanja i zanimanja.

2. Strane potvrđuju svoju privrženost, prema *Ministarskoj deklaraciji Ekonomskog i socijalnog saveta UN o punoj zaposlenosti i dostojanstvenom radu* iz 2006. godine, priznavanju punog i produktivnog zapošljavanja i dostojanstvenog rada za sve kao ključnog elementa održivog razvoja za sve zemlje i kao prioritetnog cilja međunarodne saradnje i promovisanje razvoja međunarodne trgovine na način koji doprinosi punom i produktivnom zapošljavanju i dostojanstvenom radu za sve.

3. Strane se pozivaju na obaveze koje proizilaze iz članstva u MOR da efikasno sprovede konvencije Međunarodne organizacije rada koje su ratifikovale i da čine trajne i održive napore za ratifikaciju osnovnih konvencija MOR, kao i drugih konvencija koje su u MOR klasifikovane kao ažurirane.

4. Kršenje osnovnih principa i prava na radu se neće pozivati ili na drugi način koristi kao legitimna komparativna prednost. Standardi rada neće se koristiti kao protekcionističke mere u trgovini.

Član 37.

Multilateralni sporazumi o životnoj sredini i principi zaštite životne sredine

1. Strane se pozivaju na svoje obaveze koje proizilaze iz multilateralnih sporazuma o životnoj sredini kojih su potpisnice, potvrđuju svoju posvećenost efikasnoj primeni ovih ugovora u svojim zakonima, propisima, standardima i praksi, kao i privrženost principima zaštite životne sredine koji se ogledaju u međunarodnim instrumentima iz člana 32.
2. Strane se takođe pozivaju na svoju obavezu da efikasno sprovode svoje zakone, propise i standarde za zaštitu životne sredine.

Član 38.

Promovisanje trgovine i investicija koje favorizuju održivi razvoj

1. Strane će nastojati da olakšaju i promovišu strane investicije, trgovinu i distribuciju robe i usluga koji doprinose očuvanju životne sredine, putem identifikovanja odgovarajućih necarinskih barijera. Ovo može dalje uključiti podsticanje čistih tehnologija za očuvanje životne sredine, istraživanje, razvoj i inovacije, podršku zelenoj ekonomiji, održivu obnovljivu energiju, energetski efikasnu i ekološki označenu robu i usluge.
2. Strane će nastojati da olakšaju i promovišu strane investicije, trgovinu i distribuciju robe i usluga koje doprinose održivom razvoju, uključujući robe i usluge koje su predmet šema kao što su fer i etička trgovina.
3. U tom cilju, Strane su saglasne da razmene mišljenja i mogu razmotriti, zajednički ili bilateralno, saradnju u ovoj oblasti.
4. Strane će podsticati saradnju između preduzeća u odnosu na robe, usluge i tehnologije koje doprinose održivom razvoju i koje su korisne za životnu sredinu.

Član 39.

Saradnja u međunarodnim forumima

Strane će nastojati da jačaju saradnju na pitanjima rada i zaštite životne sredine vezanih za trgovinu i investicije od zajedničkog interesa u relevantnim bilateralnim, regionalnim i multilateralnim forumima u kojima učestvuju.

Član 40.

Implementacija i konsultacije

1. Strane će odrediti administrativne entitete koji će poslužiti kao kontakt tačka (tačke) za potrebe primene ove Glave.
2. Strana može preko kontakt tačke (tačaka) iz stava 1. zahtevati stručne konsultacije ili konsultacije u okviru Mešovitog komiteta u vezi sa bilo kojim pitanjem koje proizilazi iz ove Glave. Strane će na svaki način pokušati da se dođe do obostrano zadovoljavajućeg rešenja stvari. Gde je to relevantno, prema sporazumu Strana, one mogu da traže savet od relevantnih međunarodnih organizacija ili tela.
3. Ako jedna Strana smatra da mera druge Strane nije u skladu sa obavezama iz ove Glave, ona može da pribegne konsultacijama u skladu sa članom 43.

Član 41.

Praćenje

Strane će periodično preispitivati na Mešovitom komitetu postignut napredak u ostvarivanju ciljeva postavljenih u ovoj Glavi, i razmatrati relevantan međunarodni razvoj za identifikovanje oblasti u kojima se može sprovesti dalja aktivnost na promovisanju ovih ciljeva.”

U svim postojećim glavama i članovima Sporazuma koji slede nakon dodate Glave 6 vrši se odgovarajuća prenumeracija.

Član 4.

U članu 33. Sporazuma, „Konsultacije”, u stavu 3, pozivanje na član 34. zamenjuje se pozivanjem na član 44.

Član 5.

U Aneksu VII u podtački (b) koja se odnosi na prelazna pravila koja pokrivaju određene članove iz Sporazuma o slobodnoj trgovini između država EFTA i Republike Srbije, pozivanje na član 36. zamenjuje se pozivanjem na član 46.

Član 6.

Pozivanje na „Glavu 7” u članu 7. Bilateralnih sporazuma o poljoprivredi između Islanda i Republike Srbije, Kraljevine Norveške i Republike Srbije, i Švajcarske Konfederacije i Republike Srbije, zamenjuje se pozivanjem na „Glavu 8”.

Član 7.

Gore navedene izmene i dopune stupaju na snagu prvog dana trećeg meseca nakon deponovanja poslednjeg instrumenta ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja od strane Depozitara, koji će o tome obavestiti sve druge Strane.

Član 8.

Generalni sekretar Evropskog udruženja za slobodnu trgovinu dužan je da deponuje tekst ovog Protokola kod Depozitara.

U POTVRDU ČEGA, dole potpisani ovlašćeni predstavnici potpisali su ovaj Protokol o izmenama i dopunama Sporazuma.

Sačinjeno u Beogradu, 20. maja 2015.godine, u jednom originalu na engleskom, koji će biti deponovan kod Depozitara, koji će overene kopije dostaviti svim Stranama.

Za Island

.....

Za Republiku Srbiju

.....

Za Kneževinu Lihtenštajn

.....

Za Kraljevinu Norvešku

.....

Za Švajcarsku Konfederaciju

.....

Član 3.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije - Međunarodni ugovori”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA POTVRĐIVANJE MEĐUNARODNOG UGOVORA

Ustavni osnov za potvrđivanje ovog međunarodnog ugovora sadržan je u članu 99. stav 1. tačke 4. Ustava Republike Srbije, prema kome Narodna skupština potvrđuje međunarodne ugovore kad je zakonom predviđena obaveza njihovog potvrđivanja.

II. RAZLOZI ZA POTVRĐIVANJE MEĐUNARODNOG UGOVORA

Razlozi za potvrđivanje Protokola o izmenama i dopunama Sporazuma o slobodnoj trgovini između država EFTA i Republike Srbije, koji je potpisan 20. maja 2015. godine, u Beogradu, sadržani su u želji potpisnica Sporazuma da se dodaju odredbe koje su definisane u novoj Glavi i vezane su za poštovanje obaveza iz odgovarajućih konvencija o zaštiti životne sredine i oko standarda vezanih za rad, kako se ne bi na osnovu njihovog ugrožavanja stvarala konkurentna prednost u privlačenju stranih investitora. Radi se o oblastima koje su predmet i Smernica OECD-a (OECD Declaration and Decisions on International Investment and Multinational Enterprises, revidirana i objavljena 25. maja 2011. godine <http://www.oecd.org/daf/inv/investmentpolicy/oecddeclarationoninternationalinvestmentsandmultinationalenterprises.htm>), a odnose se na način poslovanja kompanija prilikom investiranja. Republika Srbija je u načelu prihvatila ove Smernice OECD-a podnošenjem zahteva (od strane OECD 2009. godine je upućen poziv Srbiji da pristupi Deklaraciji, međutim zbog nedostatka finansijskih sredstava proces pristupanja još uvek nije okončan) za pristupanje Komitetu OECD-a za investiranje.

Protokol o izmenama i dopunama Sporazuma o slobodnoj trgovini između država EFTA i Republike Srbije je sa srpske strane potpisao Stevan Nikčević, državni sekretar u Ministarstvu trgovine turizma i telekomunikacija, a sa EFTA strane, ispred Švajcarske Konfederacije Filip Etien, zamenik načelnika EFTA Odeljenja Državnog sekretarijata za ekonomske odnose Švajcarske, ispred Kraljevine Norveške Raghild Gunes, viši savetnik u Ministarstvu, trgovine, industrije i ribarstva, ispred Islanda Tordur J. Sigtrigson, prvi sekretar u Stalnoj misiji Islanda u Ženevi i ispred Kneževine Lihtenštajn Patrik Riter, zamenik direktora Kancelarije za spoljne poslove.

Ekonomska i trgovinska saradnja između Republike Srbije i EFTA članica odvija se na osnovu Sporazuma o slobodnoj trgovini koji je potpisan 17. decembra 2009. godine, a stupio na snagu 1. oktobra 2011. godine.

Osnovni cilj Sporazuma je uspostavljanje zone slobodne trgovine. Sporazum o slobodnoj trgovini sa EFTA je u značajnoj meri usaglašen sa liberalizacijom koja je ugovorena između Republike Srbije i EU u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, s obzirom da je princip EFTA u zaključivanju ovih sporazuma obezbeđenje paralelizma sa EU, odnosno da izvoz iz zemalja EFTA ima jednak tretman kao i izvoz EU na tržišta trećih zemalja.

Sporazum osim dela koji se odnosi na trgovinu robama sadrži i odredbe o zaštiti prava intelektualne svojine, o trgovini uslugama, investicije i javne nabavke. Pored toga, važan segment Sporazuma je i mogućnost dijagonalne kumulacije porekla. Republika Srbija je u novembru 2012. godine postala potpisnica Pan-Euro-

Med (PEM) Konvencije, koja omogućava dijagonalnu kumulaciju porekla u trgovini između Republike Srbije, EU, EFTA, CEFTA i Turske, tj. kumulaciju porekla sa zemljama sa kojima su potpisani sporazumi o slobodnoj trgovini. Ovom konvencijom značajno se povećavaju mogućnosti za rast međusobne trgovine.

III. STVARANJE FINANSIJSKIH OBAVEZA ZA REPUBLIKU SRBIJU IZVRŠAVANJEM MEĐUNARODNOG UGOVORA

Za izvršavanje ovog međunarodnog ugovora nisu potrebna sredstva iz budžeta Republike Srbije.

IV. PROCENA POTREBNIH FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA IZVRŠAVANJE MEĐUNARODNOG UGOVORA

S obzirom na to da za izvršavanje ovog međunarodnog ugovora nisu potrebna finansijska sredstva iz budžeta Republike Srbije, to nije ni potrebno procenjivati ih.